AFERA MAYERLING

Jeepform ćwiczeniowy

AGATA ‘OCZKO’ GODUN
BIAŁOSTOCKI KLUB LARPOWY ŻYWIA

Trzydziestego stycznia 1889 roku, w myśliwskim zameczku w Mayerling odnaleziono ciała austriackiego następcy tronu, Rudolfa Habsburga-Lotaryńskiego i jego siedemnastoletniej kochanki, Mary Vetsery. Aferę starano się wyciszyć, jednak domniemania prawdziwych przyczyn śmierci ich dwojga pojawiają się do tej pory.

Najczęściej pojawiająca się teoria, która wrosła już w kulturę i stała się inspiracją dla wielu artystów głosi, iż arcyksiążę i baronówna popełnili samobójstwo.

Powszechnie znana była fascynacja Rudolfa śmiercią, podobnie jak uwielbienie, jakim arcyksięcia darzyła Mary. Pozbawieni szansy na wspólną przyszłość, połączyli swoje losy we wspólnej śmierci, a ukochany zamek Rudolfa, będący jego sanktuarium spokoju, stał się teatrem tragedii ostatnich chwil jego życia.

Niniejsza gra została zainspirowana musicalem *Rudolf: Afera Mayerling*, stworzonym przez Franka Wildhorna i Steve'a Cudena. Celem jej powstania jest możliwość przeprowadzenia ćwiczeń improwizacyjnych i aktorskich, realizujących zasadę *play to lose,* na kompletnej i zamkniętej historii.

Zasady

Liczba uczestników: 2-20 (Przy zachowaniu podziału płci: max 8 uczestniczek i 12 uczestników przy pojedynczym odegraniu każdej sceny). W kolejnych scenach w te same postacie mogą wcielać się różni uczestnicy.

Wygrani i przegrani: Tematem każdej sceny jest konflikt pomiędzy dwójką bohaterów, którzy drogą dyskusji bądź kłótni próbują przeciągnąć rację na swoją stronę. W każdej scenie jest opisany temat rozmowy, a także strona wygrywająca i przegrywająca dyskusję. Uczestnicy mają za zadanie odtworzyć rozmowę i doprowadzić ją do z góry ustalonego zakończenia. Ważne jest, aby każdy uczestnik zagrał i rolę wygrywającego, i przegrywającego.

Wstążki: Po zagraniu sceny uczestnik otrzymuje zieloną lub czerwoną wstążkę (lub znacznik). Zieloną wstążkę otrzymuje się po zagraniu postaci wygrywającej scenę, czerwoną – po odegraniu postaci przegrywającą scenę. Na koniec gry każdy z uczestników powinien posiadać minimum po jednej wstążce danego koloru.

Reżyseria: Każda scena kończy się Ostatnim Słowem, wypowiadanym przez postać wygrywającą. Ostatnie Słowa podane są przy opisie każdej ze scen. Po wypowiedzeniu przez postać Ostatniego Słowa, prowadzący sygnalizuje koniec sceny słowem „Cięcie".

Briefing i debriefing:

1. Wprowadzenie fabularne.
2. Przedstawienie celu gry: przeprowadzenie ćwiczeń improwizacyjnych i aktorskich, realizujących zasadę *play to lose*, na kompletnej i zamkniętej historii.
3. Przedstawienie zasad gry.
4. Przedstawienie postaci.
5. Rozpoczęcie gry.
    a. Przed każdą sceną należy zapoznać uczestników z jej treścią.
    b. Wybór graczy uczestniczących w danej scenie.
    c. Przypomnienie Ostatniego Słowa.
    d. Akcja!
    e. Kiedy gracz wypowie Ostatnie Słowo – Cięcie!
    f. Przejście do kolejnej sceny.
6. Zakończenie gry i debriefing.
    a. Analiza przebiegu scen. Które sceny grało się łatwo? Które sprawiały trudność?
    b. Czy przyjemniej się przegrywa, czy wygrywa? Jakie płyną stąd wnioski?
    c. Jak ustalony z góry scenariusz zmienia myślenie o sposobie odgrywania?
    d. Czy były sceny, które uczestnicy mieli ochotę poprowadzić inaczej, niż zostało im to narzucone? Jeśli tak, to które?

Postacie

Arcyksiążę Rudolf Habsburg-Lotaryński – syn i następca cesarza Austrii Franciszka Józefa i cesarzowej Elżbiety. Arcyksiążę austriacki. Wrażliwy, wychowany w atmosferze wojskowego drygu. Najbardziej wykształcony przedstawiciel królewskich rodów XIX wieku – niestety nie dane mu było zrealizować dążeń politycznych. Zagorzały zwolennik liberalizmu - na łamach liberalnego dziennika pisał pod pseudonimem (jako Juliusz Feliks), że musi nastąpić przewrót socjalny, po którym nastanie nowa Europa. Prowadzi hulaszczy tryb życia.

Mary Vetsera – baronówna, córka dyplomaty na dworze austriackim. Dziewczyna pełna młodzieńczego idealizmu – wierzy w miłość, wolność jednostki. Jest zafascynowana tezami głoszonymi przez Juliusza Feliksa. Zaangażowana emocjonalnie w założenia liberalizmu.

Premier Taaffe – szara eminencja na cesarskim dworze, pociągająca za niewidzialne sznurki, kontrolująca życie polityczne w państwie. Strażnik habsburskiej polityki, sterujący nastrojami w kraju, wyrachowany i pozbawiony skrupułów.

Cesarz Franciszek Józef – zasadniczy, władczy i nieustępliwy. Monarchia i religia są dla niego największymi wartościami. Tradycję Habsburgów stawia ponad wszystko inne, jest ona dla niego niezaprzeczalną powinnością. W jego zachowaniu przejawia się wojskowy dryg, a okazywanie emocji jest dla niego równoznaczne ze słabością.

Hrabina Marie Larisch – ciotka Mary Vetsery. Kobieta doświadczona, nauczona prozy życia. Już dawno porzuciła marzenia o romantycznej miłości. Wie, że uczucia są ulotne i nietrwałe – natomiast piękno klejnotów i wygodne życie są w stanie dostarczyć wystarczające szczęście.

Arcyksiężna Stephanie - Stefania Klotylda Luiza Hermiona Maria Charlotta Koburg - księżniczka belgijska z rodu Sachsen-Coburg Gotha, księżniczka saska, arcyksiężna austriacka. Żona Arcyksięcia Rudolfa – kobieta, której sen o romantycznym uczuciu roztrzaskał się już podczas nocy poślubnej. Pozbawiona zainteresowania i miłości męża, skupia się na obowiązkach księżnej i matki. Wiara w Boga i w powinność wobec cesarstwa są wartościami, które dodają jej sił. Straciła już nadzieję na miłość, jednak nie pozwoli odebrać sobie tytułu wynikającego z niego szacunku.

Szeps – redaktor liberalnej gazety, działacz społeczny i polityczny, zwolennik ruchów rewolucjonistycznych. Świadomy swoich ograniczonych możliwości – nie tylko ze względu na brak arystokratycznych powiązań, ale i na żydowskie pochodzenie, które często spotykało się ze społecznym ostracyzmem i niechęcią. Wsparcie księcia Rudolfa jest dla niego niebywałą szansą na poczynienie realnych zmian w społeczeństwie. W obliczu idei szczęście jednostki nie jest dla niego istotne.

Sceny

Pogrubioną czcionką zaznaczona jest postać wygrywająca scenę.

Scena I

Franciszek Józef, Rudolf

Miejsce: gabinet cesarza

Cesarz wzywa księcia przed swoje oblicze, aby wyrazić niezadowolenie jego zachowaniem i trybem życia. Zabrania mu publicznych wypowiedzi i określa jego poglądy polityczne jako niebezpieczne.

Rudolf stara się przekonać ojca do swoich poglądów, jednak z każdym kolejnym odpartym lub zbytym argumentem stopniowo się poddaje.

Ostatnie słowo Franciszka Józefa: „Zajmij się żoną i płodzeniem następcy!”

Scena II

Rudolf, Stephanie

Miejsce: komnaty książęce

Para książęca wybiera się na bal. Księżna pyta męża o to, który naszyjnik podoba mu się bardziej. Próbuje zainicjować dyskusję, jednak powoli przeradza się ona w dialog ujawniający ich brak porozumienia. Księżna posługuje się pojęciami takimi jak: obowiązek, tytuł, korona, rodzina, Bóg, tradycja. Rudolf mówi o podążaniu za głosem serca, rewolucji, wolności, równości społecznej. Jest coraz bardziej zniecierpliwiony. W końcu w porywie gniewu arcyksiążę oświadcza Stephanie, że nie widzi miłości i porozumienia w ich związku. Jedyne rozwiązanie, jakie widzi w obecnej sytuacji to przybranie maski szczęśliwego małżeństwa i gra przed światem.

Ostatnie słowo Rudolfa: „Chodźmy już na ten przeklęty bal.”

Scena III

Taaffe, Szeps

Miejsce: gabinet premiera

Premier Taaffe wzywa redaktora Szepsa przed swoje oblicze, aby wyrazić niezadowolenie z powodu treści, jakie pojawiają się w jego gazecie. Chodzi głównie o listy niejakiego Juliusza Feliksa. Antymonarchistyczne i proludowe poglądy tajemniczego korespondenta wzbudziły niepokój cesarskiej kancelarii. W wypowiedziach publicznych nie ma miejsca na krytykę polityki Habsburgów. Taaffe próbuje przekonać Szepsa do zaniechania dalszej publikacji listów. Początkowo polityk jest uprzejmy i dyplomatyczny, a Szeps pewny siebie i wręcz w bojowym nastroju. Z każdą kolejną chwilą groźby Taaffego stają się coraz mniej zawoalowane, a Szeps traci rezon i staje się coraz bardziej zastraszony.

Ostatnie słowo Taaffego: „Wyprowadzić go!"

Scena IV

Hrabina Larisch, Marie Vetsera

Miejsce: sklep z sukniami

Scena o zdecydowanie mniejszym poziomie dramatyzmu.

Hrabina Larisch przekonuje Marię Vetserę do udania się na bal. Larisch przedstawia jej korzyści z wizji uwiedzenia bogatego i przystojnego mężczyzny. Opisuje bal jako pole bitwy, na której panna ma okazję zdobyć serce mężczyzny i wygrać stawkę ostateczną - małżeństwo. Vetsera jako idealistka krytykuje początkowo podejście ciotki, jednak stopniowo daje się omotać jej argumentom. Każdy kolejny argument przyjmuje z coraz większą akceptacją.

Ostatnie słowo Hrabiny: „Pora zacząć stroić się na bal!"

Scena V

Mary Vetsera, Rudolf

Miejsce: sala balowa

Mary Vetsera i książę zostali sobie przedstawieni. Scena zaczyna się w momencie, kiedy ich pozostali rozmówcy odeszli i właśnie mają zamienić pierwsze słowa sam na sam. Vetsera kokietuje księcia, początkowo nieśmiało. Książę na początku jest pewny siebie. Z każdym kolejnym wymienionym zdaniem sytuacja się odwraca – przywykły do podbojów książę zaczyna się poddawać urokowi dziewczyny, ta zaś widząc efekty swojej kokieterii nabiera coraz więcej pewności siebie.

Ostatnie słowo Marie Vetsery: „Czy Arcyksiążę zaprosi mnie wreszcie do tańca?"

Scena VI

Szeps, Rudolf

Miejsce: redakcja

Redakcja Szepsa została zdemolowana przez nieznanych sprawców. Napaść miała charakter antysemicki – Szeps podejrzewa, że to premier Taaffe podburzył odpowiednie grupy, za ich pośrednictwem przesyłając mu bardzo wyraźną groźbę. Rudolf przybywa do redakcji przynosząc nowe listy – to on pisze antyrządowe odezwy, kryjąc się pod pseudonimem Juliusza Feliksa. Szeps próbuje przekonać Rudolfa, by ujawnił swoją tożsamość. Ma nadzieję, że dzięki temu odsunie od siebie zagrożenie i że Taaffe nie będzie śmiał działać przeciwko księciu. Rudolf ma bardzo poważne obiekcje. Obawia się konsekwencji ujawnienia. Szeps argumentuje swoje prośby działaniem dla dobra obywateli i ojczyzny. Naciska coraz bardziej. W końcu Rudolf ulega i podpisuje list własnym nazwiskiem.

Ostatnie słowo Szepsa: „Ma pan obowiązek wobec swoich poddanych."

Scena VII

Mary Vetsera, Taafe

Miejsce: gabinet premiera

Taaffe wzywa Mary przed swoje oblicze. Początkowo bardzo uprzejmie z nią rozmawia, próbuje przekonać ją do zakończenia romansu z księciem Rudolfem. Stosuje takie argumenty jak moralność, obowiązek, próbuje ją przekupić, w końcu zastraszyć. Vetsera jest nieugięta. Miłość jest dla niej niezastąpionym ideałem i nie boi się premiera. Taaffe staje się coraz bardziej bezradny, bo każda z jego metod nieoczekiwanie zawodzi. W końcu nie wie co powiedzieć.

Ostatnie słowo Mary Vetsery: „Wychodzę, skoro nie ma pan nic więcej do powiedzenia!"

Scena VIII

Stephanie, Mary Vetsera

Miejsce: kościół

Uwaga! Ta scena nie może zamienić się w kłótnię dwóch zacietrzewionych kobiet. Smutek, wyrzuty sumienia, żal, zazdrość i tęsknota – to emocje, które powinny się przewijać.

Mary spotyka w kościele pogrążoną w modlitwie księżną. Chce odejść niepostrzeżenie, ale Stephanie zauważa ją i przyzywa do siebie. Oznajmia jej, że wie kim jest i co łączy ją z Rudolfem. Stephanie uświadamia Mary, że przed Bogiem i ludźmi Rudolf należy do niej – jako mąż i następca tronu. Mówi jej o miłości i wybaczeniu, jakim obdarza Rudolfa pomimo braku uczucia z jego strony. Mary próbuje bronić swojej miłości argumentami, które stosowała w rozmowie z Taaffem, ale w konfrontacji ze zranioną kobietą traci pewność siebie.

Ostatnie słowo Stephanie: „Odejdź i daj mi się modlić w spokoju!"

Scena IX

Franciszek Józef, Rudolf

Miejsce: gabinet cesarza

Franciszek Józef wzywa syna do siebie. Jest rozwścieczony – cały Wiedeń huczy o tym, że to sam następca tronu pisał listy jako Juliusz Feliks. Cesarz oznajmia rozczarowanie zachowaniem syna. Nie chce słuchać jego zdania o niedoli poddanych i zepsuciu arystokracji. Dla Franciszka Józefa władza cesarska i tradycja Habsburgów jest jednoznaczna z wolą Boga. Rudolf bezskutecznie usiłuje przekonać ojca do swoich racji. Cesarz uznaje syna za zepsutego człowieka. Rozkazuje mu zerwać kontakty z Mary Vetserą i oznajmia, że wysyła go do Prus, gdzie ma zostać wcielony do wojska.

Ostatnie słowo Franciszka Józefa: „Odmaszerować!"

Scena X - Epilog

Rudolf, Marie Vetsera – zakończenie

Miejsce: park

W tej scenie nie ma pojedynku o wygraną. Jest Rudolf i Mary – dwie osoby pokonane przez czasy, w których przyszło im żyć i osoby, które miały wpływ na ich życie.

Rozmawiają o tym, co czują, o tym, czego doświadczyli w ostatnich dniach. Czym jest dla nich szczęście? Czy uważają, że jeszcze jest im ono przeznaczone? Rudolf opowiada Mary o posiadłości Mayerling – myśliwskim zameczku, który od zawsze był dla niego przystanią spokoju. To tam udawał się zawsze, by poukładać myśli i odpocząć.

Ostatnie słowo: Książę pyta swoją kochankę, czy zechce pojechać do Mayerling razem z nim. Mary odpowiada: **„Tak. Pojedźmy do Mayerling"**.

DAS ENDE

